

valtiovarainministerio@vm.fi

Vilte
Ref.
Ref.

Lausuntopyyntö ICT-varautumisen vaatimukset -ohjeeseen

Asia
Ärende
Subject

Viestintäviraston lausunto VAHTI:n valmistelevaan ICT-varautumisen vaatimukset - ohjeluonnokseen

Viestintävirasto on tutustunut VAHTI:n ICT-varautumisen vaatimukset ohjeluonnokseen ja lausuu ohjeesta seuraavaa:

Yleistä

Viestintävirasto on osallistunut ohjeen valmisteluun. Ohje on tarpeellinen ja sen laadinnassa on käytetty apuna laaja-alaista osaamista. Viestintävirasto pitää ohjeluonnosta pääsääntöisesti hyvin onnistuneena.

Ohjeessa on vielä tarkemmin yksilöimättä kielelliseen ilmaisuun ja kuvitukseen liittyviä kehitystarpeita, jotka saataneen toteutettua ohjeen viimeistelyvaiheessa. Näihin on syytä kiinnittää huomiota ohjeen luettavuuden ja sisäistämisen mahdollistamiseksi.

Varautumisen vaatimustasot

Ohjeluonnoksen sivulla 6, kohdassa 2.2. linjataan ICT-varautumisen tasojen soveltamista. Linjauksen mukaan:

"kunkin ICT-varautumisen tason saavuttamiseksi viranomaisten on ensin toteutettava tietoturva-asetuksen mukainen tietoturvallisuuden perustaso ja sen lisäksi kaikki kyseisen ICT-varautumisen tason sekä sitä alemmien tasojen vaatimukset".

Tietoturvatasojen mukaisia vaatimuksia sovelletaan valtionhallinnossa ensisijaisesti salassa pidettävän tietoaineiston suojaamiseen. Tällöin tiedon suojauksen periaatteena voidaan nähdä tiedon luottamuksellisuuden turvaaminen. Varautumisen näkökulma tiedon suojaamiseen on lähtökohtaisesti tiedon saatavuuden varmistaminen. Nyt tehdyn linjauksen vaikutukset viranomaisten käytännön toimintaan voivat olla kustannuksiltaan sekä hallinnollisilta vaikutuksiltaan merkittävät. Esimerkiksi suuri osa viranomaisten www-sivustojen kautta tapahtuvasta tiedottamisesta on täysin julkista, eikä tiedon suojaamiseksi ole tarpeen näin ollen soveltaa tietoturvatasojen mukaisia suojaustasovaatimuksia. Jos sivusto on tiedon saatavuuden näkökulmasta tärkeä, on ymmärrettävää, että sitä

suojataan esim. ICT-varautumisen vaatimusten perustason mukaisesti, mutta tämä ei voi automaattisesti tarkoittaa, että sivustoa turvattaisiin ilman varsinaista tarvetta myös tietoturvasojen perustason mukaisilla vaatimuksilla.

Ohjeluonnoksen sivulla 7, kohdassa korotettu taso mainitaan: *"Korotetulle tasolle voidaan sijoittaa myös yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja tukevia tai kansalaiselle häiriötilanteissa keskeisiä palveluja ja järjestelmiä"*

Edellä esitetyn määritelmän mukaiset järjestelmät ovat eittämättä korotetulle tasolle kuuluvia, mutta kyseenomaisia järjestelmiä ei ole Viestintäviraston tietojen mukaan valtiohallintotasoisesti kartoitettu tai ainaakaan kartoitus ei ole ajantasainen. Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa on mainintoja edellä olevista elintärkeistä toiminnoista, mutta olisi ensiarvoisen tärkeää tunnistaa näiden toimintojen mahdollistamat tietojärjestelmät julkishallinto-, hallintoala- ja virastotasoisesti. Keskusvirastot eivät voi itse määrittää yhteiskunnan kannalta kriittisiä toimintojaan ilman keskitettyä valtiohallinnon ohjausta. Tämä tunnistamistyö toisi tullessaan myös muita merkittäviä synenergia-etuja mm. puolustus ja turvallisuushankintoja silmällä pitäen.

Ohjeen sivulla 7, kohdassa erityistaso mainitaan: *"Järjestelmän sijoittamisen erityistasolle päättää ohjaava ministeriö ja hyväksyy valtiovarainministeriö."* Ohjeessa ei ole kuitenkaan mainintaa, mihin valtiovarainministeriön hyväksymisprosessi perustuu tai miten se on käytännössä toteutettu. Samassa kohdassa mainitaan: *"Palvelun ja järjestelmän auditoinnin toteuttaa kansallinen tietoturvaviranomainen (NCSA-FI)"* Kohdassa oleva teksti ja ohjeen sivulla 6 esitetty "kuva 6: ICT-varautumisen tasot" eivät ole synkronissa. Kuvassa sama vaatimus on sijoitettu korkealle tasolle, ei erityistasolle.

Ohjeen jalkauttaminen

Vaikka ICT-varautumisen vaatimusten määrittelyä sekä toimeenpanoa voidaan perustella vahvasti, tulisi niiden toimeenpanoon osoittaa nykyisessä kiristyneessä taloustilanteessa myös keskitetysti tarvittavat resurssit. Hallinnonaloittain toimeenpantavien kehitystehtävien toimeenpano ja vaatimustenmukaisuus sekä vaatimusten sisällyttäminen hankintasopimuksiin vaativat merkittäviä taloudellisia ja asiantuntijapanostuksia, jotka ovat ohjeen velvoittavuudesta tai velvoittavuuden asteesta huolimatta erittäin merkittäviä ohjeen onnistuneen jalkauttamisen mahdollistamiseksi. Viestintävirasto esittää, että ohjeesta tehdään julkishallintoa velvoittava asetustasoisesti ja että sen toimeenpanoon varataan riittävät resurssit valtion tulo- ja menoarviossa.

Ohjeen jalkauttamisen tueksi olisi myös valmisteltava erilaiset itsearviointit sekä ulkoiset auditoinnit mahdollistava työkalu tietoturvasojen tapaan. Vaatimukset tulee myös saada optioina Hanselin tarjoamiin keskeisiin palveluihin, jotta valtionhallinnon toimijat voivat valita palveluita kilpailuttaessaan jo valmiiksi määritellyt vaatimustasot järkevän kustannustason säilyttämiseksi.

Allekirjoitukset,

Asta Sihvonen-Punkka
Pääjohtaja

Jani Arnell
Turvallisuuspäällikkö